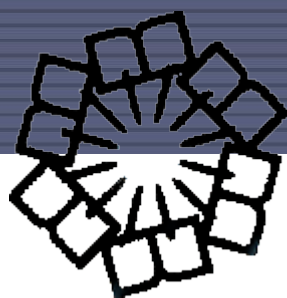

معاونت پژوهشی

گزارش عملکرد فصلی صنایع بورس اوراق بهادار تهران

فصل سوم ۱۳۹۳

معاونت پژوهشی

دفتر آمار و پایش اقتصادی

گزارش عملکرد فصلی صنایع بورس اوراق بهادار تهران

تاریخ گزارش :

اسفند ۱۳۹۳

بسمه تعالی

چکیده^۱

تولید صنایع عضو سازمان بورس در سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۰ در حال افزایش بوده است تا این که پس از تشدید تحریم‌های اعمال شده به ویژه بر مبادلات خارجی، تولید صنعتی کشور از جمله شرکت‌های عضو سازمان بورس در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ با افت شدیدی مواجه شد. در پی توافق اولیه در مذاکرات ژنو و بروز گشایش در تجارت خارجی کشور، از فصل دوم سال ۱۳۹۲، از قدر مطلق نرخ‌های رشد منفی تولید محصولات صنعتی بنگاه‌های بورسی کاسته شد و با ادامه روند بهبود، در نه ماهه اول سال ۱۳۹۳، صنایع بورسی، نرخ‌های رشد با مقادیر مثبت قابل توجهی را تجربه کردند. با وجود این، باید خاطرنشان نمود که بخش قابل توجهی از بهبودی که در آمار صنایع بورسی مشاهده می‌شود، ناشی از نرخ‌های رشد بسیار بالا در صنعت خودرو است. در فصل سوم ۹۳، علاوه بر صنعت خودرو، رشد بسیار بالای شرکت ملی صنایع مس نیز در افزایش نرخ رشد کل صنایع بورسی موثر بوده است. از این رو در جداول، نتایج بدون شرکت مذکور نیز ارائه شده است.

بر اساس آمارهای بنگاه‌های بورسی کشور، نرخ رشد ارزش تولید کل صنایع بورسی به قیمت ثابت در فصل اول، دوم و سوم سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، تحت تاثیر صنعت خودرو نسبت به مدت مشابه سال قبل منفی است. این در حالی است که در فصل‌های اول، دوم و سوم سال ۹۳، نرخ رشد این بنگاه‌ها از منفی به مثبت تغییر علامت داده و بار دیگر تحت تاثیر تحولات صنعت خودرو به ترتیب به ۱۵,۲، ۱۹,۱ و ۲۶ درصد رسیده است. در صورتی که نرخ‌های رشد را برای صنایع بورسی بدون خودرو مورد توجه قرار دهیم، تغییرات بسیار ملایم‌تر است. نرخ رشد این صنایع از ۴,۲، ۱,۹ و ۳,۶ درصد (۱,۳، ۰,۱ و بدون خودرو و شرکت ملی صنایع مس) در فصل‌های اول، دوم و سوم ۱۳۹۲، به ۰,۲ و ۱,۱ و ۱۱,۶ (۰,۴، ۰,۲ و ۵,۴ بدون خودرو و شرکت ملی صنایع مس) در سه فصل سال ۱۳۹۳ رسیده است.

فروش صنایع عضو سازمان بورس در فصل‌های اول، دوم و سوم سال ۱۳۹۳ به ترتیب ۳,۷ و ۲۱,۱ و ۲۴,۸ درصد رشد داشته است. این رشد مثبت، همانگونه که درباره تولید اشاره شد، در اثر رشد قابل توجه در فروش صنعت خودرو حاصل شده است. نرخ رشد فروش صنعت خودرو در دوره مورد نظر به ترتیب ۳۳,۲ و ۸۷,۴ و ۷۶,۹ درصد بوده که در پی رشد‌های منفی قابل توجه در فصل اول سال ۱۳۹۱ تا فصل سوم سال ۱۳۹۲، که بیشتر باید آن را ناشی از شوک منفی طرف عرضه تلقی کرد، دور از انتظار نبوده است (نمودار ۴).

اطلاعات صنایع بورسی نشان می‌دهد که در فصل سوم سال ۱۳۹۳، در اثر رشد بیش از ۷۰ درصدی در فروش صنعت خودرو، رقم نرخ رشد ارزش فروش کل صنایع بورسی به بالای ۲۰ درصد رسیده است و این در شرایطی است که رشد ارزش فروش در صنایع بورسی بجز خودرو تنها ۳,۸ (۰,۴ بدون خودرو و شرکت ملی صنایع مس) درصد بوده است.

همچنین نسبت موجودی انبار به تولید صنایع عضو سازمان بورس، در نه ماهه اول سال ۱۳۹۳ مقادیر بزرگ مثبتی را تجربه کرده است، به نحوی که این نسبت برای کل صنایع بورسی در فصل اول، دوم و سوم سال ۱۳۹۳ به ترتیب ۷,۸، ۶,۸ و ۱۲,۶ درصد بوده است.

۱ در این نسخه نسبت به نسخه قبلی تعدیلاتی صورت گرفته است؛ یک سری از تعدیلات ناشی از اصلاح داده‌های شرکتهای بورسی در سایت کدال است که این اصلاح توسط خود شرکتهای صورت می‌گیرد، اما علاوه بر این از آنجا که داده‌های شرکت‌های صنعت قند و شکر به دلیل نوسانات زیاد، قابل اتکا نیست، نرخ‌های رشد اعلام شده در این نسخه و نسخه‌های آتی، با حذف صنعت قند و شکر است.

تولید

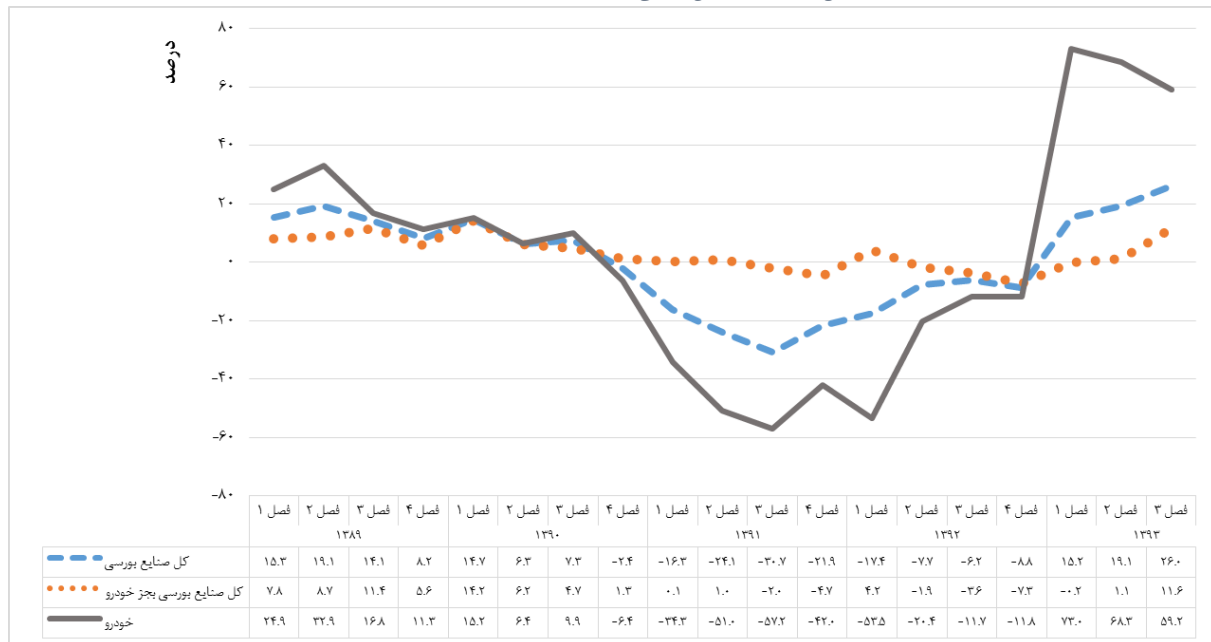
تولید صنایع عضو سازمان بورس اوراق بهادار در همه فصل‌های سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۰ روندی رو به رشد داشته است. اما همراه با تشدید تحریم‌های اعمال شده به ویژه بر مبادلات خارجی، تولید صنعتی کشور در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ با افت شدیدی مواجه شد که این وضعیت در آمار بنگاه‌های بورسی نیز منعکس شده است. در پی توافق اولیه در مذاکرات ژنو و بروز گشایش در تجارت خارجی کشور، از فصل دوم سال ۱۳۹۲، از قدر مطلق نرخ‌های رشد منفی تولید محصولات صنعتی بنگاه‌های بورسی کاسته شد. با ادامه روند بهبود، در فصل اول، دوم و سوم سال ۱۳۹۳، صنایع بورسی نرخ‌های رشد با مقادیر مثبت قابل توجهی را تجربه کردند. با وجود این، باید خاطرنشان نمود که بخش قابل توجهی از بهبودی که در آمار صنایع بورسی مشاهده می‌شود، ناشی از نرخ‌های رشد بسیار بالا در صنعت خودرو است. در واقع، صنعت مذکور پس از طی یک دوره رشد مداوم که تا فصل سوم سال ۱۳۹۰ ادامه یافت، نخستین بار در فصل چهارم سال ۱۳۹۰ نرخ رشد منفی را تجربه کرد و پس از آن در فصل‌های مختلف سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ با رشدهای منفی بسیار بالا روبرو شد. در نه ماهه سال ۱۳۹۳ با ترمیم مقداری از این افت، تولید صنعت خودرو، در سطحی بالاتر از نه ماهه اول سال ۱۳۹۱ ولی همچنان بسیار پایین‌تر از مدت مشابه سال ۱۳۹۰ قرار گرفت (نمودار ۱۳).

در واقع، صنایع بورسی بدون خودرو، در طول دوره ۱۳۸۸ تا نه ماهه ۱۳۹۳، تحولات توأم با نوسان به مراتب کمتری را نسبت به صنعت خودرو تجربه کردند. انحراف معیار نرخ رشد کل صنایع بورسی، صنایع بورسی بدون خودرو و صنعت خودرو در دوره مورد بررسی به ترتیب ۱۶٫۵، ۵٫۸ و ۳۸٫۶ درصد بوده است. همچنین حداکثر و حداقل نرخ رشد صنایع بورسی بدون خودرو در فصل‌های سال ۱۳۸۸ تا نه ماهه ۱۳۹۳، به ترتیب ۱۴٫۲ و ۷٫۳- درصد بوده است، در حالی که این ارقام برای صنعت خودرو به ترتیب ۷۳٫۱ و ۵۷٫۲- درصد برآورد شده است.

علت نوسان شدید نرخ رشد صنعت خودرو به وابستگی صنعت مذکور به واردات قطعات و سایر تجهیزات باز می‌گردد که واردات این کالاها در نتیجه اعمال تحریم‌های بین‌المللی در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ با مشکلات بسیاری روبرو گردید. در واقع صنایع غیرخودرویی توانستند تا اندازه زیادی از شرایط ناگوار پیش آمده برای صنعت خودرو مصون بمانند که این پدیده را می‌توان با وابستگی کمتر این صنایع به واردات و همچنین نبود یا ضعف پیوندهای پیشین و پسین آنها با صنعت خودرو توضیح داد.

نمودار ۱: نرخ رشد تولید صنایع بورسی به قیمت ثابت نسبت به دوره مشابه سال قبل

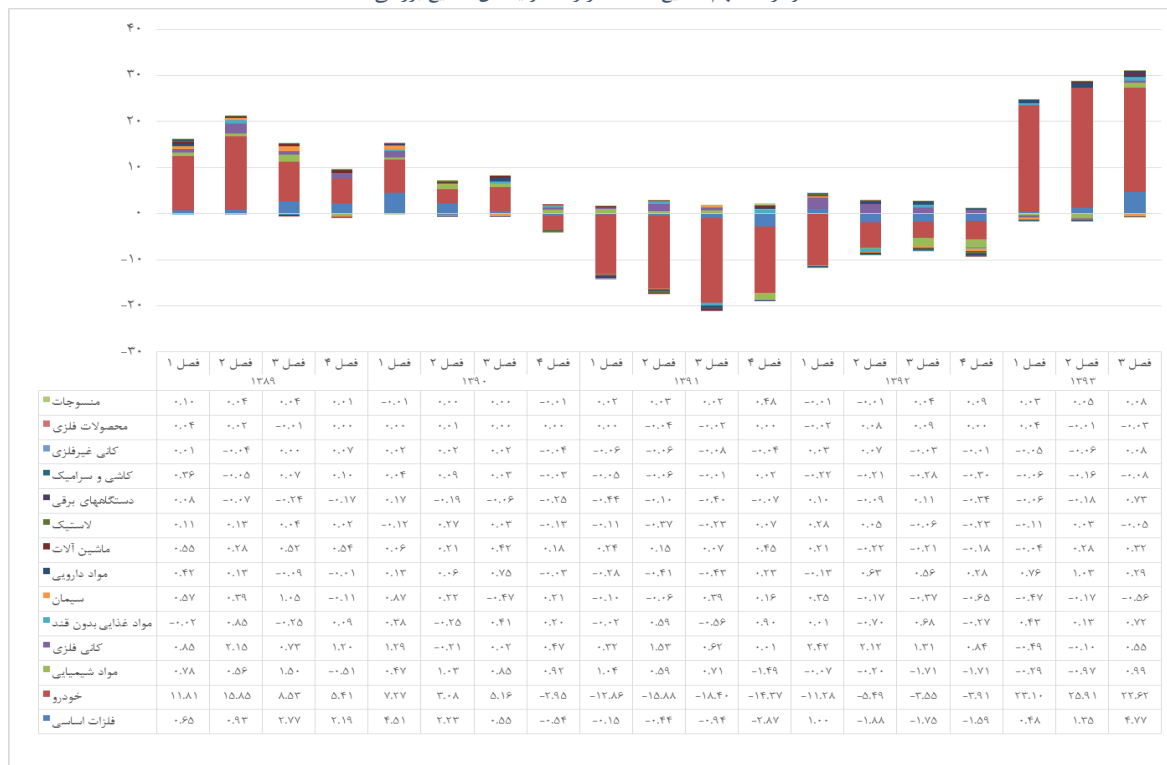
مطابق با نتایج بدست آمده از اطلاعات بنگاه‌های بورسی کشور که در نمودار ۱ منعکس شده است، نرخ رشد ارزش تولید کل صنایع بورسی به قیمت ثابت در فصل اول، دوم و سوم سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، تحت تاثیر صنعت خودرو نسبت به مدت مشابه سال قبل منفی است. در فصل‌های اول، دوم و سوم سال ۱۳۹۳، نرخ رشد این بنگاه‌ها از منفی به مثبت تغییر علامت داده و بار دیگر تحت تاثیر تحولات صنعت خودرو به ترتیب به ۱۵.۲، ۱۹.۱ و ۲۶ درصد می‌رسد. در صورتی که نرخ‌های رشد را برای صنایع بورسی بدون خودرو مورد توجه قرار دهیم، تغییرات بسیار ملایم‌تر است. نرخ رشد این صنایع از ۴، ۱، ۲- و ۳.۶- درصد در فصل‌های اول، دوم و سوم ۱۳۹۲ به ۰.۲-، ۱.۱ و ۱۱.۶ درصد در سال ۱۳۹۳ رسید.

در نمودار ۲، سهم هریک از رشته فعالیت‌های صنعتی از رشد صنایع بورسی نشان داده شده است. نمودار مذکور بیان می‌کند که از رشد ۲۶ درصدی صنایع بورسی در فصل سوم ۱۳۹۳، ۴.۸ درصد آن توسط صنعت فلزات اساسی، ۲۲.۶ درصد آن توسط صنعت خودرو، ۱ درصد آن توسط صنعت شیمیایی و ... حاصل شده است. جمع ارقام رشته فعالیت‌ها معادل ۳۰.۴ درصد خواهد بود. همانگونه که ملاحظه می‌شود، سهم غالب در رشد صنایع بورسی، در دوره‌های مختلف به ویژه در سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ از آن صنعت خودرو است. در واقع صنعت خودرو از دو جهت بر رشد تولید بورسی اثرگذار بوده است: سهم بالایی که از تولید بورسی به خود اختصاص داده است و نرخ رشد بالا به ویژه در فصل‌های مختلف سال‌های اخیر و از جمله سال ۱۳۹۳.

نمودار ۳، سهم رشته فعالیت‌های صنعتی را از رشد صنایع بورسی بدون خودرو نشان می‌دهد.

نمودار ۲: سهم صنایع مختلف از رشد تولید کل صنایع بورسی

نمودار ۳: سهم صنایع مختلف از رشد تولید کل صنایع بورسی بجز خودرو

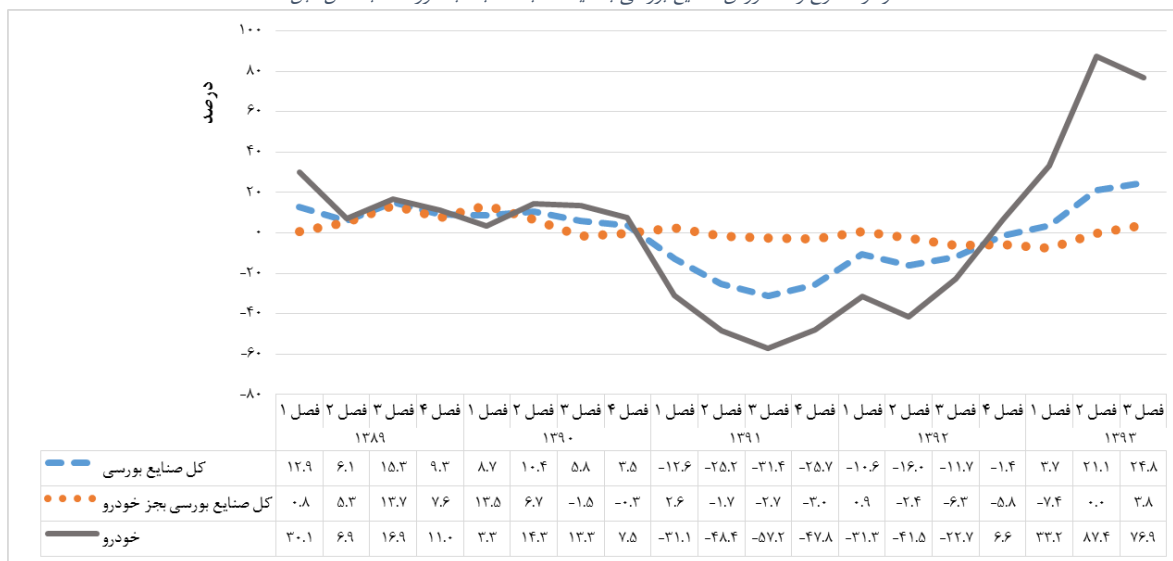
بر اساس نمودار مذکور، در صنایع بورسی غیر خودرویی، صنایع فلزات اساسی، شیمیایی، دارویی و مواد غذایی دارای بیشترین قدر مطلق سهم از رشد تولید هستند.

فروش

نرخ رشد فروش صنایع بورسی در فصل‌های اول، دوم و سوم سال ۱۳۹۳ به ترتیب ۳،۷، ۲۱،۱ و ۲۴،۸ درصد بوده که تحت تاثیر رشد قابل توجه در فروش صنعت خودرو حاصل شده است. نرخ رشد فروش صنعت خودرو در دوره مورد نظر به ترتیب ۳۳،۲ و ۸۷،۴ و ۷۶،۹ درصد بوده که در پی رشد‌های منفی قابل توجه در فصل اول سال ۱۳۹۱ تا فصل سوم سال ۱۳۹۲، که بیشتر باید آن را ناشی از شوک منفی عرضه دانست، دور از انتظار نبوده است.

نمودار ۴: نرخ رشد فروش صنایع بورسی به قیمت ثابت نسبت به دوره مشابه سال قبل

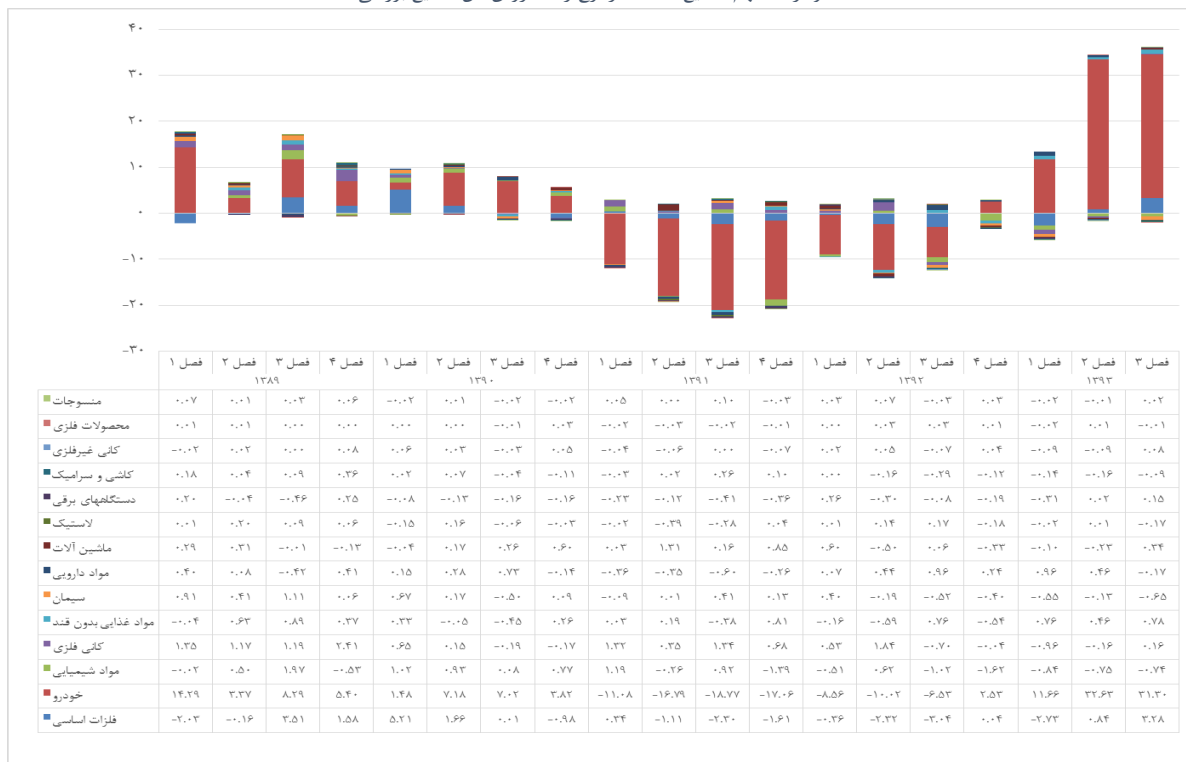
همانگونه که در نمودار ۴ ملاحظه می‌شود، در فصل سوم سال ۱۳۹۳، تحت تاثیر رشد بیش از ۷۰ درصدی در فروش صنعت خودرو، رقم نرخ رشد ارزش فروش کل صنایع بورسی به بالای ۲۰ درصد رسیده است و این در شرایطی است که رشد ارزش فروش در صنایع بورسی بجز خودرو برابر با ۳،۸ است.

بر اساس ارقام فصلی، نرخ رشد ارزش فروش در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ برای کل صنایع بورسی منفی و برای صنعت خودرو، به جز فصل چهارم سال ۱۳۹۲، نیز منفی است. اما در صنایع بورسی غیرخودرویی این رقم در فصل‌های مختلف سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، به جز فصل اول ۱۳۹۲، منفی است. در فصل اول سال ۱۳۹۳ بر شدت کاهش فروش افزوده شده اما در فصل سوم، فروش این صنایع، با ثبت رقم رشد ۳،۸ درصدی، اندکی افزایش نسبت به دوره مشابه سال قبل را تجربه کرده است.

در نمودار ۵، سهم رشته فعالیت‌های مختلف صنایع بورسی از رشد فروش صنایع بورسی را در سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ به صورت فصلی نشان داده شده است. در اینجا نیز همانند تولید، سهم غالب به صنعت خودرو است. در فصل دوم ۱۳۹۳، در شرایطی که سهم صنعت خودرو از رشد فروش صنایع بورسی بیش از ۲۰ واحد درصد است، قدر مطلق سهم هر یک از صنایع دیگر کمتر از ۱،۵ واحد درصد است.

نمودار ۵: سهم صنایع مختلف از نرخ رشد فروش کل صنایع بورسی

نمودار ۶: سهم صنایع مختلف از نرخ رشد فروش کل صنایع بورسی

نمودار ۶: سهم رشته فعالیت‌های مختلف صنایع بورسی را از رشد فروش صنایع بورسی بدون خودرو در سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ به صورت فصلی نشان می‌دهد. در این صنایع، رشته فعالیت‌های فلزات اساسی، کانی‌های فلزی، دارویی و مواد غذایی دارای سهم

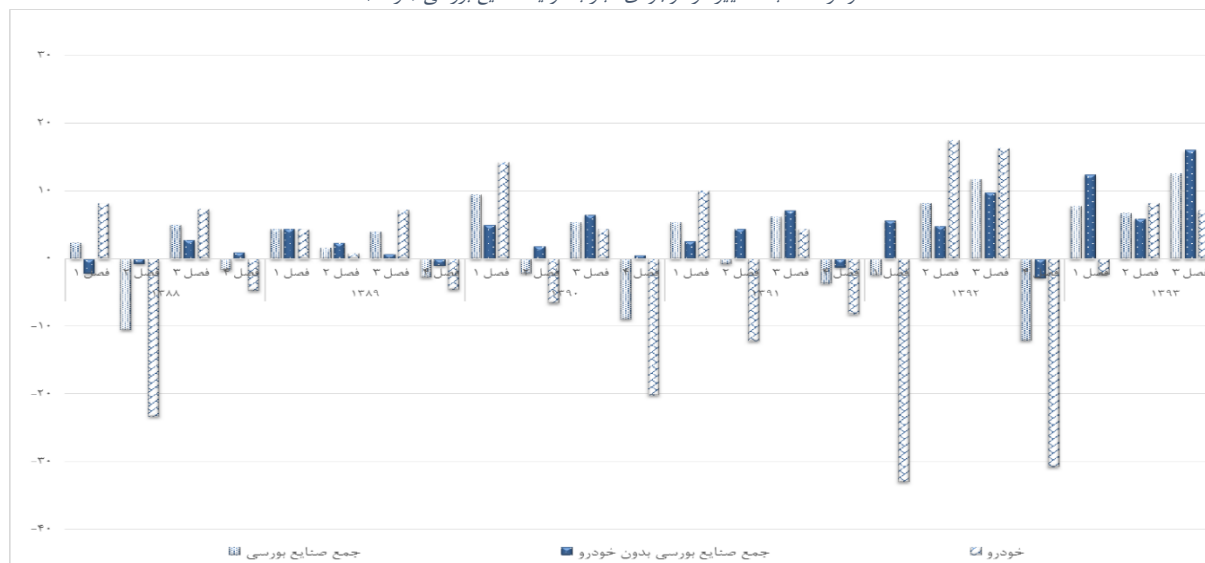
از رشد بیشتری نسبت به سایر صنایع در فروش کل صنایع بدون خودرو هستند. با وجود این، به نظر می‌رسد که این صنایع، با مشکلاتی در زمینه فروش کالاهای تولید شده روبرو هستند که تصویر دقیق‌تر آن در بخش موجودی انبار ارایه خواهد شد.

موجودی انبار

تغییر در موجودی انبار به عنوان نسبتی از تولید، برای صنایع بورسی در نمودار ۷ نشان داده شده است. بر اساس نمودار مذکور، صنعت خودرو از سال ۱۳۹۰ تاکنون به تناوب دارای تغییر در موجودی انبار مثبت و منفی بوده است. اما نسبت آن از تولید در فصل چهارم ۱۳۹۰، فصل دوم ۱۳۹۱، فصل اول ۱۳۹۲ و فصل چهارم ۱۳۹۲ قابل توجه است. بر اساس اطلاعات موجود از شرایط تولید صنعت خودرو که در بخش تولید نیز توضیح داده شد، می‌توان گفت که ارقام منفی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ در تغییر در موجودی انبار این صنعت ناشی از کاهش شدید تولید و وجود تقاضای بالا در بازار بوده است. در فصل‌های دیگر سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ که ارقام تغییر در موجودی انبار مثبت است، بنا به شواهد موجود، بسیاری از خودروهایی که تا مرحله نهایی تولید به یک قطعه نیاز داشتند به انبار کالاهای ساخته شده فرستاده شده‌اند و مثبت بودن ارقام تغییر در موجودی انبار را در این دوره، می‌توان بر این اساس توضیح داد. نکته حایز اهمیت اینکه در فصل دوم و سوم سال ۱۳۹۳، نسبت تغییر در موجودی انبار از تولید به رقم ۸ و ۷،۱ درصد رسیده است که می‌تواند حاکی از مازاد تقاضا در این صنعت باشد.

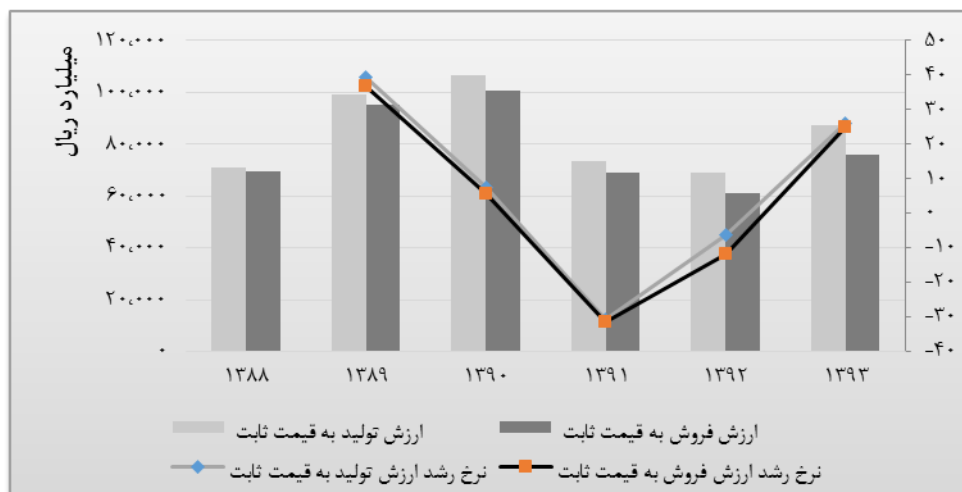
در صنایع بورسی غیرخودرویی، به نظر می‌رسد که مشکل فروش بیشتر و پایدارتر است. بر اساس نمودار ۷، ارقام تغییر در موجودی انبار این صنایع از فصل اول ۱۳۹۱ تا فصل سوم ۱۳۹۳، به جز فصل چهارم سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، مثبت بوده است. به ویژه اینکه در فصل سوم سال ۱۳۹۳ نسبت به فصل دوم نیز موجودی انبار افزایش چشم‌گیری داشته است، به طوریکه نسبت موجودی انبار به تولید کل صنایع بورسی بجز خودرو از ۵،۹ درصد در فصل دوم به ۱۶،۱ درصد در فصل سوم رسیده است.

نمودار ۷: نسبت تغییر در موجودی انبار به تولید صنایع بورسی (درصد)

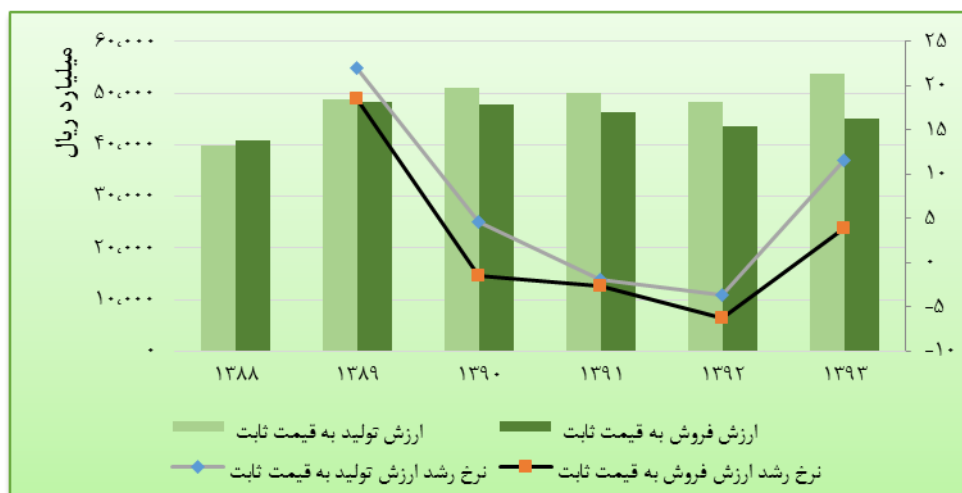

نمودار ۸- ارزش تولید و ارزش فروش فصل‌های سوم سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ کل صنایع بورسی (سال پایه: $t-1$: سال مرجع: ۱۳۸۸)

نمودار ۹: ارزش تولید و ارزش فروش فصل‌های سوم سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ صنایع بورسی بجز خودرو (سال پایه: $t-1$: سال مرجع: ۱۳۸۸)

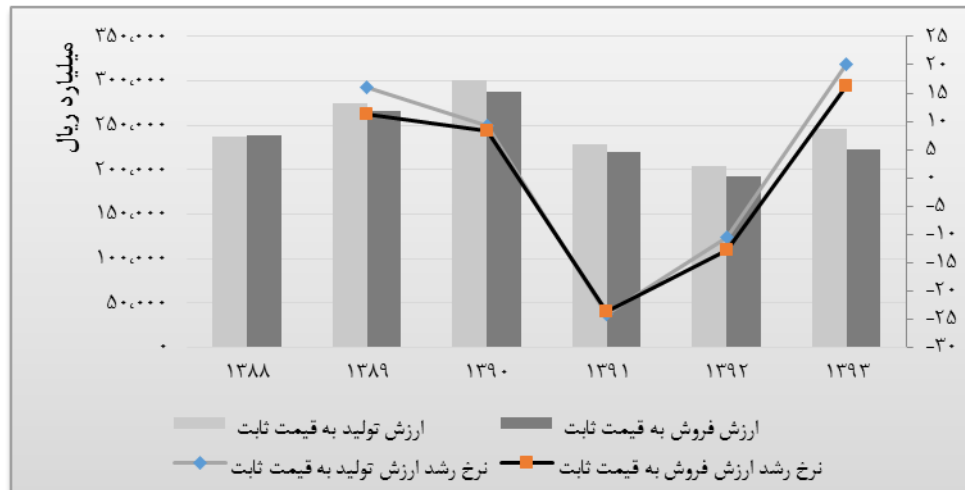

نمودار ۱۰: ارزش تولید و ارزش فروش فصل‌های سوم سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ صنعت خودرو (سال پایه: $t-1$: سال مرجع: ۱۳۸۸)

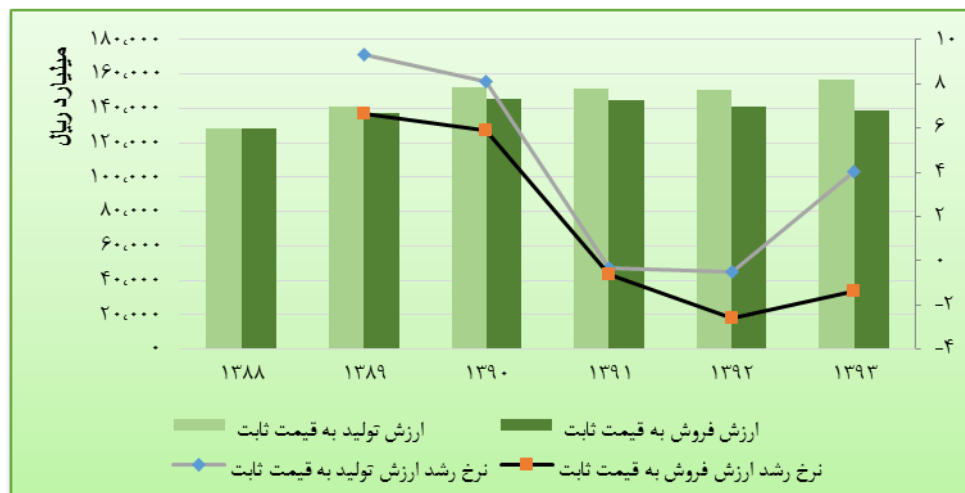

نمودار ۱۱: ارزش تولید و ارزش فروش نه ماهه اول سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ کل صنایع بورسی (سال پایه: $t-1$ سال مرجع: ۱۳۸۸)

نمودار ۱۲: ارزش تولید و ارزش فروش نه ماهه اول سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ صنایع بورسی بجز خودرو (سال پایه: $t-1$ سال مرجع: ۱۳۸۸)

نمودار ۱۳: ارزش تولید و ارزش فروش نه ماهه اول سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ صنعت خودرو (سال پایه: $t-1$ سال مرجع: ۱۳۸۸)

جدول ۱ - نرخ رشد ارزش تولید صنایع بورسی نسبت به مدت مشابه سال قبل به قیمت ثابت

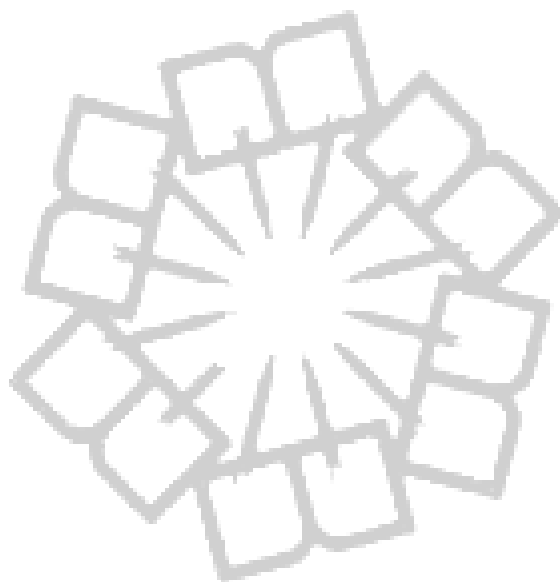
1393				1392				رشد شاخص تولید نسبت به دوره مشابه سال قبل
۹ ماهه	فصل ۳	فصل ۲	فصل ۱	فصل ۴	فصل ۳	فصل ۲	فصل ۱	
20.22	26.0	19.1	15.2	-8.8	-6.2	-7.7	-17.4	کل صنایع بورسی
4.02	11.6	1.1	-0.2	-7.3	-3.6	-1.9	4.2	صنایع بورسی بدون خودرو
1.70	5.4	0.2	-0.4	-7.9	0.1	1.3	4.9	صنایع بورسی بدون خودرو بدون شرکت ملی صنایع مس
65.9	59.2	68.3	73.0	-11.8	-11.7	-20.4	-53.5	خودرو
7.8	18.4	4.9	1.6	-5.8	-6.3	-6.0	2.9	فلزات اساسی
-1.7	10.9	-13.0	-3.0	-22.0	-16.6	-2.0	-0.6	مواد شیمیایی
-0.4	10.3	-1.7	-8.4	13.4	21.4	31.0	32.7	کانی فلزی
8.6	14.5	2.8	8.4	-4.6	12.4	-13.1	0.3	غذایی بجز قند
-6.9	-11.7	-2.8	-6.9	-10.9	-5.4	-2.2	4.1	سیمان
16.5	15.7	7.1	24.5	20.4	5.7	11.4	15.7	مواد دارویی
1.66	11.3	-2.8	-3.8	-13.7	-5.7	-5.0	2.8	سایر (ماشین آلات، دستگاههای برقی، کاشی و سرامیک، لاستیک، کانی غیر فلزی، ...)

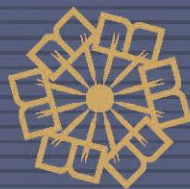
جدول ۲ - نرخ رشد ارزش فروش صنایع بورسی نسبت به مدت مشابه سال قبل به قیمت ثابت

1393				1392				رشد شاخص فروش نسبت به دوره مشابه سال قبل
۹ ماهه	فصل ۳	فصل ۲	فصل ۱	فصل ۴	فصل ۳	فصل ۲	فصل ۱	
16.25	24.8	21.1	3.7	-1.4	-11.7	-16.0	-10.6	جمع کل
-1.35	3.8	0.0	-7.4	-5.8	-6.3	-2.4	0.9	جمع بدون خودرو
-2.23	-0.4	-1.9	-4.3	-5.6	-2.4	0.8	1.3	صنایع بورسی بدون خودرو بدون شرکت ملی صنایع مس
64.6	76.9	87.4	33.2	6.6	-22.7	-41.5	-31.3	خودرو
1.3	13.8	3.2	-10.3	0.1	-11.7	-7.6	-1.2	فلزات اساسی
-8.8	-8.6	-8.8	-9.2	-24.2	-8.6	5.5	-4.8	مواد شیمیایی
-7.5	3.7	-3.4	-19.7	-0.7	-13.6	30.4	8.4	کانی فلزی

11.7	13.4	8.8	13.0	-10.6	11.8	-10.1	-3.0	غذایی بجز قند
-7.0	-12.1	-2.0	-7.4	-7.3	-6.8	-2.4	4.8	سیمان
8.5	-4.1	10.8	23.7	5.7	17.8	9.5	2.0	مواد دارویی
-5.02	2.9	-7.1	-10.6	-8.9	-4.1	-9.0	10.3	سایر (ماشین آلات، دستگاههای برقی، کاشی و سرامیک، لاستیک، کانی غیر فلزی، ...)

نشانی: تهران، خیابان شهید باهنر (نیاوران)، جمال آباد، خیابان شهید مختار عسکری، شماره ۶

تلفن: ۲-۲۲۸۰۱۹۰۰